

T.C.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İktisat Bölümü

**GELİR DAĞILIMINDA CİNSİYET YAPISININ, YAŞIN VE EĞİTİM
DÜZEYİNİN ETKİLERİ**

LİSANS TEZİ

ELİF YILDIZ

DANIŞMAN

Öğr. Gör. Dr. ÖMER KARA

Eskişehir, 2021

ÖZET

Gelir dağılımındaki eşitsizlik tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de uzun yıllardır yaşanan ve hala yaşanmaya devam eden bir sorundur. Gelirin eşit bir şekilde dağılmamasına neden olan birden fazla faktör vardır. Cinsiyet yapısı, yaş, eğitim düzeyi, servetin dağılımı, faktör fiyatları, dolaylı-dolaysız vergiler, enflasyon, kayıt dışı ekonomi gelir dağılımındaki eşitsizliklere neden olan faktörlerdir. Bu çalışmada cinsiyet yapısı, yaş ve eğitim düzeyi faktörlerinin gelir dağılımı üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğunu incelemek amaçlanmıştır. Gelir dağılımı üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduklarını bulmak için Çoklu Doğrusal Regresyon (ÇDR) Modeli kullanılmıştır. Elde edilen bulgular bireyin cinsiyetinin erkek olması, yaşının artması veya eğitim düzeyinin yüksek olması durumunda gelirin artacağını gösterirken, aksi durumda, yani bireyin cinsiyetinin kadın olması, yaşının küçük olması veya eğitim düzeyinin düşük olması durumunda gelirin düşük olacağını göstermektedir. Bunlara ek olarak yaşın artması durumunda istisnai bir durum söz konusudur. Bireyin yaşı fazla arttıkça birey yaşlanacaktır, yaşlandıkça da gelir dağılımından aldığı payda da azalma meydana geleceği gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyet, Yaş, Eğitim Düzeyi, Gelir Dağılımı

1. GİRİŞ

Fakir daha da fakirleşiyor mu? Zengin daha da zenginleşiyor mu? Gelir dağılımındaki eşitsizlik giderek daha da azalıyor mu yoksa artıyor mu? Gelir dağılımındaki eşitsizlikler, gelir elde eden kimi kişi veya kurumların gelirden en düşük payı almasına neden olurken kimi kişi veya kurumların gelirden en yüksek payı aldığını gösterir. Türkiye’de DPT tarafından 1963 yılında yapılan gelir dağılımı çalışmasında en yoksul yüzde yirminin gelirden aldığı pay % 4,5 iken, en zengin yüzde yirminin aldığı pay % 57,5’tir. 1963’te en zengin yüzde yirmi, en yoksul yüzde yirminin 12,7 katı pay almaktadır. 1983 yılında en yoksul yüzde yirminin gelirden aldığı pay %2,7 iken, en zengin yüzde yirminin aldığı pay %41,9’dur. 1983 yılında en zengin ve en yoksul dilimler arasındaki fark zirveye çıkmış; en zengin dilimin payı en yoksul dilimin payının yaklaşık 21 katına yükselmiştir (Çalışkan, 2010: 105). Türkiye’de 1963 ve 1983 yıllarındaki çalışmalarda gelir dağılımından en düşük ve en yüksek paya bakacak olursak gelir dağılımında ciddi bir eşitsizlik bulunmaktadır. 2018 yılında TÜİK tarafından yapılan çalışmada da ilk yüzde yirminin gelirden aldığı pay %6,1 iken, son yüzde yirminin gelirden aldığı pay %47,6 oldu. Yine TÜİK tarafından 2019 yılında yapılan çalışmada ilk yüzde yirminin gelirden aldığı pay %6,2 iken, son yüzde yirminin gelirden aldığı pay %46,3 olarak belirlenmiştir. Türkiye’de 2018 ile 2019 yılında yaptığı çalışmaya da bakacak olursak ilk yüzde yirminin gelirden aldığı pay %0.1 artarken son yüzde yirminin gelirden aldığı pay %1,3 azalmıştır (TÜİK, 2019). Gelir dağılımından görece olarak daha düşük pay alan kesimlerin sosyal refah devletinin temel hizmetlerinden sayılan eğitim, sağlık ve beslenmeden daha az faydalanmalarına sebep olmaktadır. Düşük gelirli grupların ortalama ve marjinal tüketim eğilimlerinin yüksek olması, tasarruf ve dolayısıyla, servet birikiminin oluşmasını engellemektedir. Bu nedenle, servet dağılımı yüksek gelirli grupların lehine olmaktadır. Dolayısıyla, etkin bir yeniden bölüşüm önlemlerinin alınmadığı piyasa ekonomilerinde, servet artışının büyük bir bölümü, serveti yüksek grupların eline geçmektedir. Gelir dağılımındaki eşitsizlik devam etmesi durumunda yeni oluşacak servetin büyük bir bölümü yüksek gelirli grupların elinde toplanacaktır. Bu durumda da gelir dağılımından yüksek pay alan zenginlerin daha da zenginleşmesine sebep olur.

Gelir dağılımı eşitsizliği sorunu günümüzde hem ulusal ve bölgesel düzeyde, hem de küresel düzeyde önemli bir sorundur. Bu sorun tüm dünya ülkelerinde olmakla birlikte, kimi ülkede gelir dağılımı eşitsizliği fazla iken, kimi ülkede ise gelir dağılımı eşit dağılıma yakınlık gösterir. Örneğin 2000 yılında ABD’de yapılmış olan bir çalışmada gelir ilk yüzde yirmisi gelirden %5,4 pay alırken, son yüzde yirmisi %45,8 pay almıştır. Yine aynı yılda Norveç’te

yapılan bir çalışmada gelirin ilk yüzde yirmisi gelirden %9,6 pay alırken son yüzde yirmisi gelirden %37,2 pay almıştır (Karaman ve Özçalık, 2007: 28). Bu çalışmada ABD’de gelir dağılımını Norveç’e göre daha adaletsiz dağılım göstermektedir.

Bu çalışma da gelir dağılımındaki eşitsizliğe neden olan faktörler arasından cinsiyet yapısını, yaş yapısını ve eğitim düzeyini ele alacağız. Bu üç faktörün, çoklu doğrusal regresyon yöntemi kullanılarak gelir dağılımına etkilerini araştıracağız. Araştırırken kullanacağımız veriler World Bank’ın Global Financial Inclusion (Global Findex) Database 2017’de ki cinsiyet, yaş, eğitim ve gelirin Türkiye verileri olacaktır.

2. LİTERATÜR

Gelir dağılımını birçok faktör etkilemektedir. Bunlar, cinsiyet yapısı, yaş yapısı, eğitim düzeyi, servetin dağılımı, faktör fiyatları, dolaylı-dolaysız vergiler, enflasyon, kayıt dışı ekonomi (Şerbetçi, 2013: 97). Bunlar gelir dağılımında eşitsizliklere yol açmaktadır. Bu araştırmada gelir dağılımını etkileyen faktörlerden cinsiyet yapısının, yaşın ve eğitim düzeyinin gelir dağılımına nasıl etki ettikleri incelenecektir.

Toplumdaki bireylerin eğitim hizmetlerinden eşit şekilde yararlanılamaması, eğitimde eşitsizliğe yol açmakla birlikte bireylerin farklı eğitim düzeylerine sahip olmasına neden olur. Eğitim düzeyi düşük olan bireyler nitelik bakımından yetersiz olarak görüldükleri için geliri düşük işlerde çalışmaktadırlar. Eğitim düzeyi yüksek olan bireyler ise nitelikli iş gücü olarak görüldükleri için geliri daha yüksek işlerde çalışmaktadırlar. Eğitim düzeyindeki bu farklılıklar, Psacharopoulos’un (1992) ABD verileri ile yaptığı çalışmasında dediği gibi geliri etkilemektedir. Psacharopoulos’a göre eğitim ve gelir, eğitim düzeylerine göre değişmekle birlikte ortalama %77 ilişkilidir. Eğitim düzeyi düşük olan bireylerin eğitim düzeyinde artış meydana getirilir ise bu bireylerinde geliri yüksek olan bir işe girip gelirden aldığı payın artırılması sağlanabilir. Eğitim düzeyinde gerçekleşen artış sadece çalışma hayatımızdaki elde ettiğimiz geliri arttırmakla kalmaz emeklilik hayatımızdaki elde edeceğimiz gelirinde yüksek olmasını sağlamaktadır (Bilen ve Çalışır, 2019: 3). Yani birey eğitim düzeyini arttırarak gelir dağılımını iyileştirebilir. Eğitim düzeyinin artması için ülkede alınacak eğitim hizmetlerini zorunlu kılarak ülkedeki çoğu bireyin eğitim almasına olanak sağlanabilir. Hatta zorunlu eğitimin bir yıl artırılması bile gelir dağılımı eşitsizliğini olumlu yönde etkiler. Nitekim İngiltere’de 1972 yılında zorunlu eğitimin bir yıl artırılmasının kişisel gelir dağılımı eşitsizliğini, gelecekte %12 ile % 15 arasında düşürebileceği sonucuna varılmıştır (Bilen ve

Çalışır, 2019: 6). Eğitim düzeyindeki artış sadece kendi gelirimizi arttırmakla da kalmayıp gelecekte çocuklarımızın da iyi bir eğitim düzeyine sahip olmasını sağlamaktadır. Yani ebeveynlerin iyi bir eğitim düzeyine sahip olması çocuklarının da iyi bir eğitim alma ihtimalini oluşturur. Nitekim Kenya’da yapılmış bir araştırmanın bulgusu; yükseköğretim almış babaların çocuklarının yükseköğrenim görme ihtimali, bir çiftçi ailenin oğlunun yükseköğrenim görme ihtimalinin bin katı olduğunu ortaya koymaktadır. Benzer bir örnek Fildişi Sahili’nde verilmektedir. Fildişi Sahili’nde modern sektörde istihdam edilen bir ebeveynin çocuğunun orta öğretim/derecede öğrenim görme şansı, bir işçinin çocuğunun aynı eğitimi görme şansının 24 katı olarak tahmin edilmektedir (Bilen ve Çalışır, 2019:7).

Gelir dağılımını etkileyen faktörlerden olan cinsiyet, toplumda oluşan cinsiyet eşitsizliği sebebi ile kadınların elde edilen toplam gelirden az, erkeklerin ise daha fazla pay almasıyla gelir dağılımında eşitsizlik yaratır. Toplumda oluşan cinsiyet eşitsizliği, kadınların eğitim ve sağlık gibi verilen hizmetlerden daha az yararlanmalarına, işgücüne katılamamalarına ya da daha az katılmalarına ve daha düşük gelir elde edilen işlerde çalışmalarına neden olmaktadır (Mayda ve Vurkun, 2018: 218). Cinsiyete dayalı olarak ortaya çıkan gelir dağılımındaki eşitsizlik, kadınların ve erkeklerin eğitim düzeylerinin aynı olmaması, toplumun kadından ve erkekten beklentileri ve kadının iş gücüne katılamama başka bir deyişle çalışma hayatından dışlanma gibi sebeplerden meydana gelir. Kadınların, eğitim hizmetlerinden erkeklere oranla daha az yararlanması sonucunda düşük eğitim düzeyine sahip olurlar. Bazı kadınlar ise eğitim hizmetlerinden hiç yararlanamamaktadır. Bunların sonucunda kadınlar erkeklere oranla daha az üretken sektörlerde işletmecilik yapmakta, kariyer gelişimi için daha az fırsata sahip olmakta, daha az gelire sahip olacak işlerde çalışmakta veya iş gücüne katılamamakta. ILO’nun (2012) 83 farklı ülkede yaptığı bir araştırmada kadınların ücretleri erkeklerinkinden ortalama %10 ila %30 daha azdır. Dünyada kadınlar daha az üretken işlerde yoğunlaşmakta ve daha az üretken sektörlerde işletmecilik yapmakta, işletme ölçeklendirme veya kariyer gelişimi için daha az fırsata sahip bulunmaktadır(Turgut, 2019: 321). Toplumun kadından ve erkekten beklentileri, kadının çalışmaması, eğitim almaması ve evlilikten sonraki hayatında ev hanımı olarak hayatına devam etmesi erkeklerin ise eğitim alması ve eğitimini bitirdikten sonra çalışması şeklindedir. Bu beklentiler ataerkil aile yapısı olan toplumlarda daha fazla görülür. Hatta ataerkil aile yapısı olan toplumlarda kadının çalışma hayatından dışlanmasının yanı sıra geleneksel değerler sebebiyle kadın kendi tercihi ile de üretime katılmamaktadır. Bu durumu biraz daha açıklamak gerekirse kadınların istihdam dışında tutulmasında toplumsal cinsiyet rollerinin ve sosyal normların etkisi büyüktür. Bu normlar, kadınların çalışmalarını ve

zamanlarını geçirme biçimlerini belirlemekte ve potansiyellerini küçümsemektedir. Ev işleri, çocuk yetiştirme ve yaşlı bakımı genellikle kadınların sorumluluğundadır. Ayrıca, dünyada her 10 kişiden 4'ü (gelişmekte olan ülkelerde yarıya yakın), işlerin az olduğu durumlarda erkeklerin işler konusunda kadınlardan daha fazla hak sahibi olmaları gerektiğini düşünmektedir. Araştırmalar, kadınların performans ve işe alım değerlendirmelerinde cinsiyet yanlılığı nedeniyle sıklıkla dezavantajlı olduklarını göstermektedir (Turgut, 2019: 321). Tüm bu olaylar; kadının eğitim hizmetlerinden tam anlamıyla yararlanamaması, toplumun kadının ev hanımı olması gibi beklentileri ve kadının iş hayatından dışlanması kadınların gelirden az erkeklerin ise gelirden daha fazla pay almalarına sebep olarak gelir dağılımında ciddi eşitsizliklere yol açmaktadır.

Gelir dağılımını etkileyen bir diğer faktör yaş yapısıdır. Nüfusun yaş yapısı çok önemli olmaktadır. Çünkü bir nüfusta yaş dağılımı, çalışabilecek nüfusun, yani işgücü veya faal nüfusun miktarını da göstermektedir. Nüfusun yaş yapısı genellikle nüfus piramidiyle gösterilir. Uluslararası verilere göre 15-65 yaş arasındaki nüfus faal nüfusu, yani işgücünü oluşturmaktadır (Şerbetçi, 2013: 98). Bu yaş sınırları gelişmiş ve az gelişmiş ülkelerde farklılık gösterilmektedir. Az gelişmiş ülkelerde faal nüfusun alt sınırı 15 yaşın altına inerken üst sınırı da 65 yaşın üstüne çıkabilmektedir. Gelişmiş ülkelerde ise durum daha farklıdır. Bu ülkelerde her bireyin kendine göre yetenekleri, becerileri vardır. Bazı bireyler doğuştan olan yeteneklerini çalışma hayatına başlarken kendine verilmiş bir ayrıcalık olarak kullanarak tüm çalışma hayatı boyunca bu yeteneğinden faydalanarak diğer çalışanlara oranla daha yüksek gelir elde eder. Bazı bireyler ise doğuştan yeteneği olmayıp kendi çabalarıyla yetenek ve beceriler kazanmak için belli zamana ihtiyaç duyar. Doğuştan ya da sonradan (eğitimle veya tecrübeyle) edinilen yetenek ve beceri farklılıkları farklı ücretlere sebep olur. Bunun başlıca iki nedeni vardır. Birincisi; yeteneğin elde edilmesinin maliyet gerektirmesi dolayısıyla arzının daha az olmasıdır. İkinci neden ise yetenekli işçinin marjinal veriminin ve dolayısıyla marjinal ürün hasılatının daha yüksek olmasıdır (Acar, 2015: 49). Tecrübe sahibi olmayan birey işe başladığında gelirden daha az pay alırken zamanla tecrübe edinerek gelirden aldığı pay artacaktır. Tecrübe sahibi olanlar ise iş hayatının başından itibaren gelirden yüksek pay almaya başlayacak ve zaman geçtikçe daha da tecrübelenerek gelirden artarak yüksek pay almaya devam edecektir. 2006 ve 2010 yıllarında yapılan bir çalışmada bireylerin aldıkları yıllık geliri yaş gruplarına ayırarak inceleme yapılmıştır. Bu çalışmada, 16-19 yaş grubu en düşük gelire sahipken 60+ en yüksek gelire sahip olan grup olarak gözlemlenmiştir. Yani yaş sayısı arttıkça brüt kazancın da arttığı görülmektedir (Şerbetçi, 2013: 109).

3. VERİ

Çalışmada kullanılacak olan veriler World Bank'ın Global Financial Inclusion (Global Findex) Database (Küresel Finansal Erişim Veritabanı) 2017'de ki Türkiye verileri kullanılacaktır. World Bank'ın internet sitesinden erişimi sağlanan bu veriler, Bill & Melinda Gates Vakfı ve Amerikan analitik ve danışmanlık şirketi olan Gallup, Inc. ile birlikte ortak bir şekilde toplanmaktadır. Bireylerin nasıl ödünç aldığını, nasıl tasarruf ettiğini, nasıl bir ödeme yaptığını ve risk yönetimini nasıl sağladığını gösteren ve bu konularda dünyanın en kapsamlı veritabanı Global Findex Database'dir. Global Findex Database 2011, 2014 ve 2017 yıllarında yani üç yılda bir 140'tan fazla ülke ve 150.000'den fazla bireye yapılan anketler sonucunda elde edilen verileri yayınlamaktadır (<https://globalfindex.worldbank.org/>). Bu çalışmada 2017 yılında ki Türkiye verileri dikkatte alınacaktır. Veriler 15.05.2017 ile 16.06.2017 tarihleri arasında bilgisayar yoluyla kişisel görüşmeler yapılarak toplanmıştır. World Bank'ın çalışmasına dünya genelinde toplam 154.923 kişi Türkiye'den ise 1000 kişi katılmış ve çalışmada 103 tane değişken kullanılmıştır. Bu çalışmada ise 103 değişken içinde yer alan cinsiyet, yaş, eğitim ve gelir değişkenleri kullanılacaktır. World Bank'ın çalışmasında yapılan ankette bireyler cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve gelirleri hakkında cevap vermişlerdir. Ankette bireylerin cinsiyetleri sayılar ile gösterilmektedir. 0 bireyin cinsiyetinin erkek olduğunu, 1 ise bireyin cinsiyetinin kadın olduğunu söylemektedir. Çalışmadaki erkek birey sayısı 510, kadın birey sayısı 490'dır. Yaş aralığı 15-99 olarak belirlenmiş fakat çalışmada yapılan ankete katılan en büyük bireyin yaşı 82'dir. Eğitim düzeyine verilen cevaplar için beş seçenek sunulmuştur. İlk seçenek completed primary or less (ilköğretim veya daha azı) , ikinci seçenek secondary (ortaöğretim), üçüncü seçenek completed tertiary or more (üniversite ve daha fazlası), dördüncü seçenek dk yani don't know (bilmiyorum), beşinci seçenek rf yani refused (reddetti). Bireyler anketteki son iki seçeneği cevap olarak kullanmamış aldıkları eğitim düzeyine göre cevaplama yapmışlardır. Gelir %20'lik dilimler halinde beş gruba ayrılarak bireylerin aldıkları gelire göre hangi gelir grubunda yer aldığını gösterir. Gelir grupları, birinci grup poorest 20% (en kötü %20), ikinci grup second 20% (ikinci %20), üçüncü grup middle 20% (orta %20), dördüncü grup fourth 20% (dördüncü %20), beşinci grup richest 20% (en zengin %20) şeklinde gösterilir(https://microdata.worldbank.org/index.php/catalog/3324/data-dictionary/F2_name=micro_world).

4. YÖNTEM ve BULGULAR

Yapılacak olan bu çalışmada eğitim düzeyinin, cinsiyetin ve yaşın bireylerin gelirlerini nasıl etkilediklerini görmek için çoklu doğrusal regresyon (ÇDR) modeli kullanılacaktır.

$$(1) \quad Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \epsilon_t$$

Çalışmada kullanılacak olan çoklu doğrusal regresyon modeli yukarıdaki (1) modeldir. Modeldeki eşitliğin sol tarafında Y bağımlı değişken, sağ tarafında ise β_0 sabit sayısı, β_1 , β_2 , β_3 , β_4 katsayıları, X_1 , X_2 , X_3 , X_4 bağımsız değişkenler ve ϵ_t hata terimi yer almaktadır. Çalışmada kullanılacak olan bağımlı değişken (Y) gelir, bağımsız değişkenlerimiz (X_1 , X_2 , X_3 , X_4) sırasıyla cinsiyet, yaş, yaşın karesi ve eğitim olacaktır. Bağımlı ve bağımsız değişkenler modelde yerlerine yerleştirildiği zaman model aşağıdaki gibi olur:

$$(2) \quad \text{Income} = \beta_0 + \beta_1 \text{Gender} + \beta_2 \text{Age} + \beta_3 (\text{Age}^2) + \beta_4 \text{Education} + \epsilon_t$$

Modeli çalıştırdığımızda; R^2 , düzeltilmiş R^2 , F-istatistiği, bağımsız değişkenlerin katsayıları, modelin standart hatası ve modelin istatistiki olarak anlamlı veya anlamsız olduğunu belirleyen P-değerini elde edeceğiz. R^2 , modelimizde bulunan bağımlı değişkenin bağımsız değişkenler tarafından açıklanan orandır, 0 ile 1 arasında ($0 < R^2 < 1$) değer almaktadır. R^2 '1' değerine yaklaştıkça modelin açıklama gücüde artar. Düzeltilmiş R^2 , modele eklenen model ile uyumsuz olan bağımsız değişkenlerin modelin performansını hatalı şekilde arttırmasının önüne geçilmesi için R^2 'nin cezalandırılması durumudur. F-istatistiği, regresyonda yer alan bağımsız değişkenlerin eş anlamlı olarak bağımlı değişken üzerindeki etkisini test etmektedir. Bağımsız değişkenlerin katsayıları da bizlere bağımsız değişkende meydana gelebilecek bir birimlik değişikliğin bağımlı değişkeni ne kadar etkileyeceğini gösterir. Aynı zamanda katsayıların işaretleri yani pozitif ve negatif olmaları bize bağımsız değişkenlerin iktisadi olarak anlamlı veya anlamsız olduklarını göstermektedir. P-değeri ise bağımsız değişkenlerin istatistiki olarak anlamlı veya anlamsız olduklarını verir. Bağımsız değişkenlerin istatistiki olarak anlamlı olabilmesi için P-değerinin 0,05'ten küçük ($p < 0,05$) olması gerekir. Ters durumda yani 0,05'ten büyük olduğu durumda bağımsız değişken istatistiki olarak anlamsızdır. Tüm bu değerlerin sonucunu, bağımlı değişken olan gelir ve bağımsız değişkenler olan cinsiyet, yaş ve eğitim düzeyini modelde yerlerine yerleştirip modeli çalıştırdıktan sonra elde ederiz. Modelimizden elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Model Sonuçları ve İstatistikleri

Bağımlı Değişken:	

Gelir	

Cinsiyet	-0.096 (0.087)
Yaş	0.058*** (0.017)
I(Yaş ²)	-0.001** (0.0002)
Eğitim	0.675*** (0.084)
Sabit Parametre	0.799** (0.373)

Gözlemler	1,000
R ²	0.078
Ayarlanmış R ²	0.074
Kalıntıların Std. Hatası	1.370 (df = 995)
F-İstatistiği	21.101*** (df = 4; 995)

*p<0.1; **p<0.05; ***p<0.01

Gözlem sayısı 1000 olan modelimizin R² değeri 0,078, düzeltilmiş R² değeri 0,074 F-istatistik değeri 21,101 çıkmıştır. Bu değerlere bakarak modelimizin genel olarak anlamlı olduğunu ve bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenin %7,8'ini açıkladığını söyleyebiliriz. Bağımsız değişkenlere baktığımızda; cinsiyet katsayısının işareti beklediğimiz gibi negatiftir. Bunun anlamı, erkekten kadına geçildiği anda kadınların gelirlerinin düştüğü görülmektedir. Yani kadınlar erkekler ile aynı işi de yapsa daha düşük gelir elde etmektedirler. Katsayısı -0,096 olan cinsiyet bağımsız değişkeni iktisadi olarak anlamlı çıkmış fakat istatistiki olarak anlamsız çıkmıştır. Yaş bağımsız değişkeninin katsayısı ise pozitifdir yani gelir ile yaşın arasında pozitif yönlü ilişki olduğunu, bireyin yaşının arttıkça tecrübesinin de artacağını dolayısıyla gelirinin de artacağı söylenebilir. Modelde katsayısı 0,058 yaş bağımsız değişkeni iktisadi olarak anlamlı

çıkarken, istatistiki olarak da %1 anlamlılık düzeyinde bile anlamlı çıkmıştır. Bireyin yaşı arttıkça gelirinin de artması durumu bir zamandan sonra tersine dönecektir. Bireyin yaşı daha fazla arttıkça yaşlanma sebebiyle bireyin gelirinde düşüş meydana gelecektir. Bu durumu modeldeki yaşın karesinin negatif yönlü olması doğrulamaktadır. Modelde katsayısı -0,001 olan yaşın karesi iktisadi olarak anlamlı çıkmakla birlikte, istatistiki olarak da %5 anlamlılık düzeyinde anlamlı çıkmıştır. Eğitim düzeyine baktığımızda katsayısının 0,675 olduğu, bu sonuçtan yola çıkarak gelir ve eğitim düzeyinin arasındaki ilişkinin pozitif yönlü ilişki olduğu görülmektedir. Bireyin eğitim düzeyinin artmasıyla gelirinin de artacağını söylemek mümkün. Eğitim düzeyi, %1 anlamlılık düzeyinde bile istatistiki olarak anlamlı çıkmasının yanında iktisadi olarak da anlamlı çıkmıştır.

5.SONUÇ

Yapılan bu çalışmada World Bank'ın Global Financial Inclusion (Global Findex) Database (Küresel Finansal Erişim Veritabanı) 2017 çalışmasındaki Türkiye'nin cinsiyet, yaş, eğitim ve gelir verilerinden yararlanılması ile cinsiyet yapısının, yaşın ve eğitim düzeyinin gelir dağılımı üzerindeki etkisi Çoklu Doğrusal Regresyon (ÇDR) Modeli kullanılarak incelenmiştir. Yapılan ekonometrik analiz sonucunda, bireylerin gelir dağılımından aldıkları payların cinsiyetlerine göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Yani kadın bireyler erkek bireylere göre daha düşük gelir elde etmektedir. Çalışmamızın literatür kısmında da aynı sonuç elde edilmiştir. Yaş faktörünün de bireylerin gelir dağılımından aldığı paylarda etkili olduğu gözlemlenmiştir. Bireyin yaşı küçük ise düşük gelir elde edecektir fakat bireyin yaşı arttıkça geliri de artacak ve yüksek gelir elde edecektir. Burada istisnai bir durum söz konusudur. Bireyin yaşı arttıkça yüksek gelir edecektir fakat bireyin yaşı arttıkça birey belli bir zamandan sonra yaşlanacağı için gelirinde de azalma meydana gelecektir. Yaş faktörü ile ilgili elde edilen sonuç literatürde bahsedilen yaş ve gelir dağılımı arasındaki etkiyi doğrulamaktadır. Yine literatür kısmında bahsettiğimiz eğitim düzeyinin gelir dağılımına etkisi ekonometrik analiz sonucu ile uyumaktadır. Eğitim düzeyi ile gelir arasında pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır. Bireyin eğitim düzeyi düşük ise alacağı gelirinde düşük olacağı, bireyin eğitim düzeyi arttıkça alacağı gelirinde artacağı gözlemlenmiştir.

6. KAYNAKÇA

- BİLEN, M. & ÇALIŞIR, M. TÜRKİYE'DE GELİR DAĞILIMI İLE EĞİTİM ARASINDAKİ İLİŞKİ: ARDL SINIR TESTİ İLE ANALİZİ. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 14(2), 1-30.
- ÇALIŞKAN, Ş. (2010). Türkiye'de gelir eşitsizliği ve yoksulluk. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (59), 89-132.
- ILO, Cinsiyete Dayalı Ücret Farkının Ölçümü ve Türkiye Uygulaması, 2018. Erişim Adresi: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_756659.pdf.
- İLHAN, A. C. A. R. TÜRKİYE'DE GELİR DAĞILIMI. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 4(8), 42-59.
- KARAMAN, B. & ÖZÇALIK, M. (2007). Türkiye'de gelir dağılımı eşitsizliğinin bir sonucu: çocuk işgücü. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(1), 25-41.
- MAYDA, F. A. & VURKUN, S. (2018). GELİR DAĞILIMI EŞİTSİZLİĞİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 4(2), 214-228.
- ŞERBETÇİ, G. (2015). TÜRKİYE'DE UYGULANAN FİNANSAL POLİTİKALARIN GELİR DAĞILIMI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(1), 93-116.
- TURGUT, A. Ş. (2019). TÜRKİYE'DEKİ GELİR EŞİTSİZLİĞİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET, KADININ İSTİHDAMI VE KADIN YOKSULLUĞU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(38), 315-329.
- TÜİK, Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2019. Erişim Adresi: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2019-33820>.